

Den Haag

ADVIEZEN – Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag 1

Gemeente Den Haag, 5 maart 2025

Locatie:

Spui C01.09

Aanwezig:

Marc Reniers	Voorzitter
Alexander Pols	Lid
Annuska Pronkhorst	Lid
Berdie Olthof	Lid
Franz Ziegler	Lid
Joris Molenaar	Lid

Secretaris:

Marianne Miguel

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst voor vaststelling op 5 maart 2025

B. BESPREEKSTUKKEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Forellendaal 12 t/m 278

20250305 B/2025-20222

Bouwen: het renoveren, verduurzamen en uitvoeren van grootonderhoud aan het woongebouw.

In overleg met de projectinspecteur van deze agenda gehaald.

2 Juliana van Stolberglaan en Theresiastraat, tussen

20250305 B/2024-17607

Bouwen: het plaatsen van een overkluizing over de Utrechtsebaan (project Grotiusplaats) en het plaatsen van bijbehorende voorzieningen.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie beschouwt het plan voor de overkluizing van de A12 tussen de Juliana van Stolberglaan en de Theresiastraat in de vorm van een park als een wenselijk en goed voorstelbaar initiatief. Echter, een gedegen onderbouwing van de gemaakte ontwerpkeuzes, met name op het gebied van het landschappelijke ontwerp, ontbreekt. Hierdoor komt het plan over als op zichzelf staand en autonoom, zonder duidelijke aansluiting op de omgeving. Dit geldt vooral voor de configuratie van het voetgangersgebied en de manier waarop verbindingen en vormgeving zijn uitgewerkt. Daarnaast constateert de commissie dat er een nieuwbouwplan is opgesteld voor het aangrenzende Paleis van Justitie, inclusief het bijbehorende landschappelijke plein ontwerp aan de noordelijke Prins Clauslaan. In de huidige plannen lijkt echter weinig ontwerp afstemming te hebben plaatsgevonden tussen deze projecten, wat wordt gezien als een gemiste kans. Om de samenhang en inpassing van het ontwerp beter te kunnen beoordelen, verzoekt de commissie om een onderbouwing van de gemaakte ontwerpkeuzes. Dit kan het beste inzichtelijk worden gemaakt aan de hand van overzichtelijke tekeningen, waarin het totale gebied en de aangrenzende bebouwing – waaronder de Grotiustorens, de bestaande overkluizende bebouwing en het nieuwe Paleis van Justitie – van gevel tot gevel in kaart worden gebracht. De verwachting is dat dit contextuele overzicht ook noodzaak van afstemming op de context duidelijk maakt.

De commissie is zich bewust van de technische complexiteit en de eisen die aan het bouwwerk worden gesteld. Dat er vanwege deze randvoorwaarden een vluchtrap en twee ventilatiegebouwtjes nodig zijn, is begrijpelijk. Ook de architectuur en configuratie van deze bouwwerken zijn goed voorstelbaar. Wel vraagt de commissie extra aandacht voor de kwetsbaarheid van de natuurstenen gevel. In de tekeningen lijken de gevelstenen vrij fragiel en dun, waardoor het risico bestaat dat deze snel kunnen breken. De commissie adviseert daarom om dit aspect nader te verduidelijken in een 1:5 detaillering.

3 Lange Voorhout ongenummerd schuin t/o de historische waterpomp

20250305 B/2024-14978

Bouwen: het plaatsen van een monument ter herdenking van het trans-Atlantisch slavernijverleden.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie spreekt haar enthousiasme uit voor het mooie en poëtische kunstwerk en herkent de symbolisch betekenis van de gekozen locatie in relatie tot het onderwerp van het monument.

In deze context is een hoogwaardige en – in de tijd - duurzame ontwerp van essentieel belang, daarom vraagt de commissie – collegiaal – aandacht voor de volgende punten:

- De verbondenheid tussen het kunstobject en de plek kan versterkt worden door de aansluiting van de sokkel op de bestrating te verfijnen. Nu lijkt het kunstwerk 'neergezet' op het maaiveld, als een tijdelijk en verplaatsbaar object.
- Door de afmetingen van de tussenruimtes in het kunstwerk nodigt het uit tot betreden. Op zichzelf is dit goed voorstelbaar maar aspecten als robuustheid en veiligheid moeten goed geborgd worden in de technische uitwerking.
- Is er voor de verlichting rekening gehouden met het recent aangebrachte lichtontwerp voor het Lange Voorhout waarbij ook de reeds aanwezige kunstwerken op een zeer specifieke wijze zijn aangelicht?

4 Lange Voorhout ongenummerd schuin t/o de historische waterpomp

20250305 B/2024-14978

Cultuurhistorie: het plaatsen van een monument ter herdenking van het trans-Atlantisch slavernijverleden.

Akkoord

Het bouwplan is beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie spreekt haar enthousiasme uit voor het mooie en poëtische kunstwerk en herkent de symbolisch betekenis van de gekozen locatie in relatie tot het onderwerp van het monument.

In deze context is een hoogwaardige en – in de tijd - duurzame ontwerp van essentieel belang, daarom vraagt de commissie – collegiaal – aandacht voor de volgende punten:

- De verbondenheid tussen het kunstobject en de plek kan versterkt worden door de aansluiting van de sokkel op de bestrating te verfijnen. Nu lijkt het kunstwerk 'neergezet' op het maaiveld, als een tijdelijk en verplaatsbaar object.
- Door de afmetingen van de tussenruimtes in het kunstwerk nodigt het uit tot betreden. Op zichzelf is dit goed voorstelbaar maar aspecten als robuustheid en veiligheid moeten goed geborgd worden in de technische uitwerking.
- Is er voor de verlichting rekening gehouden met het recent aangebrachte lichtontwerp voor het Lange Voorhout waarbij ook de reeds aanwezige kunstwerken op een zeer specifieke wijze zijn aangelicht?

5 Regentesseplein 149 t/m 215 en Regentesselaan 102

20250305 B/2024-16311

Bouwen: het veranderen van de voorgevels van de woningen Regentesseplein 149 t/m 215 en Regentesselaan 102 door het vervangen van kozijnen en hekwerken en het uitbreiden van de begane grond ter plaatse van de hoofdentree en luifel.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Dit woongebouw vormt de noordelijke rand van het Regentesseplein tussen de Regentesselaan en de Weimarstraat. Het pand dateert uit 1978 en wijkt af in bouwstijl en schaal van de neo-rennaissance bebouwing van het plein maar vormt ermee een samenhangend geheel dankzij een zorgvuldig gevelontwerp. Deze samenhang uit zich onder meer in de kleurcontrasten en de detaillering.

Wijzigingen van het kleurschema kunnen het gevelbeeld negatief beïnvloeden. Om het nieuwe kleurschema te kunnen beoordelen vraagt de commissie om de kleurkeuzes goed te onderbouwen en in beeld te brengen in de geveltekeningen.

De relingen boven de balkons (det. 4, 5 en 8) zijn een beeldbepalend detail. Het hout hoeft niet teruggebracht te worden, maar de maatvoering van de reling én de verhoudingen tussen de robuuste leuning en de ranke steunen moet wel behouden worden. De vervanging van de bestaande keramische raamdorpels door aluminium waterslagen kan ook leiden tot verarming van het gevelbeeld. Ventilatioorosters in het zicht worden in de regel niet toegestaan in beschermde stadsgezichten. Echter, de roosters in de negge boven de kozijnen van de woningen zijn beperkt zichtbaar en acceptabel bij de architectuur van dit pand. Dit is niet het geval voor de roosters in de erker. Deze zijn prominent zichtbaar en moeten uit het zicht worden gedetailleerd. De vernieuwing van de erkers in een ander materiaal is denkbaar, maar de commissie is niet overtuigd dat geëmailleerd glas de juiste oplossing is.

De uitbreiding van de begane grond en de nieuwe luifel zijn in grote lijnen voorstelbaar. Echter, de commissie constateert dat de luifel niet consequent is weergegeven. De twee geveltekeningen sluiten niet op elkaar aan en komen niet overeen met het verticale detail. Horizontale details van de luifel zijn nodig voor een goede beoordeling: een overhoeks detail en een detail van de aansluiting op de gevel. Er ontbreekt ook informatie over de belettering.

6 Regentesseplein 149 t/m 215 en Regentesselaan 102

20250305 B/2024-16311

Cultuurhistorie: het veranderen van de voorgevels van de woningen Regentesseplein 149 t/m 215 en Regentesselaan 102 door het vervangen van kozijnen en hekwerken en het uitbreiden van de begane grond ter plaatse van de hoofdentree en luifel.

Niet akkoord

Het bouwplan is beoordeeld in het kader van de gebiedsaanduiding 'Overige zone – Gemeentelijk beschermd stadsgezicht'.

Dit woongebouw vormt de noordelijke rand van het Regentesseplein tussen de Regentesselaan en de Weimarstraat. Het pand dateert uit 1978 en wijkt af in bouwstijl en schaal van de neo-renaissance bebouwing van het plein maar vormt ermee een samenhangend geheel dankzij een zorgvuldig gevelontwerp. Deze samenhang uit zich onder meer in de kleurcontrasten en de detaillering.

Wijzigingen van het kleurschema kunnen het gevelbeeld negatief beïnvloeden. Om het nieuwe kleurschema te kunnen beoordelen vraagt de commissie om de kleurkeuzes goed te onderbouwen en in beeld te brengen in de geveltekeningen.

De relingen boven de balkons (det. 4, 5 en 8) zijn een beeldbepalend detail. Het hout hoeft niet teruggebracht te worden, maar de maatvoering van de reling én de verhoudingen tussen de robuuste leuning en de ranke steunen moet wel behouden worden. De vervanging van de bestaande keramische raamdorpels door aluminium waterslagen kan ook leiden tot verarming van het gevelbeeld. Ventilatioorosters in het zicht worden in de regel niet toegestaan in beschermde stadsgezichten. Echter, de roosters in de negge boven de kozijnen van de woningen zijn beperkt zichtbaar en acceptabel bij de architectuur van dit pand. Dit is niet het geval voor de roosters in de erker. Deze zijn prominent zichtbaar en moeten uit het zicht worden gedetailleerd. De vernieuwing van de erkers in een ander materiaal is denkbaar, maar de commissie is niet overtuigd dat geëmailleerd glas de juiste oplossing is.

De uitbreiding van de begane grond en de nieuwe luifel zijn in grote lijnen voorstelbaar. Echter, de commissie constateert dat de luifel niet consequent is weergegeven. De twee geveltekeningen sluiten niet op elkaar aan en komen niet overeen met het verticale detail. Horizontale details van de luifel zijn nodig voor een goede beoordeling: een overhoeks detail en een detail van de aansluiting op de gevel. Er ontbreekt ook informatie over de belettering.

7 Veenweg 188B

20250305 B/2024-14504

Bouwen: het bouwen van een nieuwe woning.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De Veenweg is een historisch dijklint dat wordt gekenmerkt door een groen polderlandschap met lintbebouwing. Het plan is gelegen op een hoekperceel. Het bebouwingsbeeld op deze locatie is grotendeels traditioneel en landelijk, maar een alzijdig woonhuis in een eigentijdse bouwstijl is, mits goed gerelateerd aan de omgeving, voorstelbaar.

In het voorliggende plan is de relatie met de context niet inzichtelijk gemaakt. De ontwerpkeuzes moeten beter onderbouwd worden vanuit de locatie. Hiervoor zijn tekeningen van het plan in zijn omgeving nodig, waarbij de bebouwde context en de hoogteverschillen in beeld worden gebracht. De commissie vraagt ook de terreininrichting inzichtelijk te maken en de overgang naar het openbare terrein mee te ontwerpen. Een groene erfafscheiding is wenselijk.

De wijk is aan het verdichten. Samenhang in het straatbeeld is daarom belangrijk. Een afwijkende architectuur is mogelijk maar moet in hoofdopzet, daktypologie en materialiteit meer aansluiting zoeken op de bestaande bebouwing.

De prominente locatie, aan drie zijden grenzend aan de openbare ruimte, vraagt om een zorgvuldige uitwerking met hoogwaardige materialen. De uitwerking van het dak met plaatmateriaal en aluminium daktrim voldoet hier niet aan.

Marc Reniers

Voorzitter Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag